

İnsan kaç kardan adam yapabilir?

Karşımızda çağdaş edebiyatın özgün yazarlarından Zoran Drvenkar var. Drvenkar'ın öyküleri de hayal dünyamıza takla attıracak cinsten yaratıcı ve zengin imgelerle dolu.

☐ Canan TOPALOĞLU

Drvenkar'ın çocuklar için yazdığı *Yerde Ağır Gökte Hafif* ile bulutların üstüne yükseliyoruz. Kitabın kahramanı Paula yedi yaşında ve tombul bir çocuk. Ne anne babası, ne de amcaları ya da kuzenleri

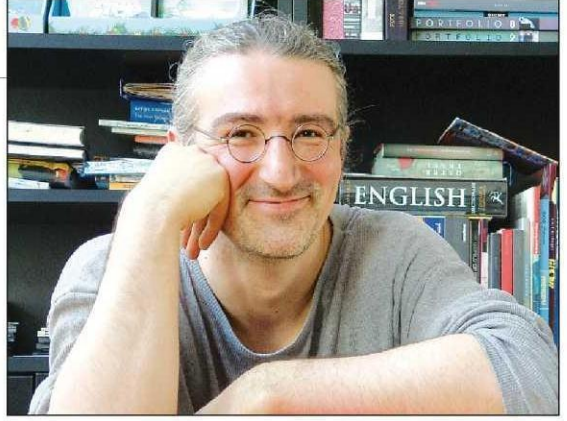
artık onu havalara fırlatabiliyor. Çünkü o çok ağır ve herkesin belini ağrıtıyor. Derken bir gün, uzaklardan gelen Hiram Amca'sı onu kolaylıkla havaya fırlatıyor ve Paula havada kalıyor. Şu hepimizin özendiği bulutların üstünde yeni bir yaşama başlıyor. Ağırlıklarından kurtulan Paula, bu "hafif" hayatın içinde süzülürken başlıyor özgürlüğü, sorumlulukları, kararları ve sınırları üzerine düşünmeye. Onunla birlikte küçük, büyük tüm okurlar biz de başlıyoruz düşünmeye.

"Kader" kelimesi, her yeni güne "herkes yaşamını kendisi yaratır; her şey senin elinde" sloganıyla uyanan 21. yüzyıl insanının sözlüğünden silinmeye yüz tutsa da, anatomimiz, içine doğduğumuz toprak, toplum ve çağ kaderimizdir. Bunları seçme özgürlüğümüz yok ama bu koşullar içinde nasıl hareket edebileceğimize yani kendimizle ne yapacağımıza karar verme ve bu kararı eyleme dökme özgürlüğümüz var. Özgürlüğümüz varsa, sorumluluğumuz da var. İşte bu özgürlükler ve sorumluluklar üzerine düşünüyor bizi Paula.

BAĞLILIK VE ÖZGÜRLÜK

Bulutların üstüne yerleşip de "var olmanın dayanılmaz hafifliği"ni deneyimledikten bir süre sonra aşağıda kalan okuluna, ailesine, dostlarına dair düşünceler kurcalıyor Paula'nın kafasını. Bağlılık ve özgürlük, kendine karşı ve yaşama karşı sorumluluk arasında bir köprü kurmaya çalışıyor. Drvenkar'ın yalın şiirsel metninde ve kitabı resimleyen Peter Schössow'un sade çizimlerinde süzülen Paula bu köprüleri kurmaya çalışırken çocuklara da hayal güçleriyle doldurabilecekleri bol bol yer açılıyor. Zaten yazar kesin yargılara ve sonuçlara vordırmadığı bu öyküyü, belli ki çocuklara emanet ediyor. Yetişkinlere de bu emaneti sahiplerine teslim etmek kalıyor.

Drvenkar'ın bir diğer kitabı, bizi yazının başındaki kar beyazına geri götürüyor. Böylece çemberi tamamlayıp kışla başlayan yazımızı kışla sonlandıracağız. Yazara 2002 yılında Kuzey Ren-Vestfalya Çocuk Edebiyatı Ödülü'nü kazandıran *Soğuktan Korkmayan Tek Kuş* "edebiyat" kelimesinin içini tam anlamıyla dolduran bir eser. Drvenkar'ın yarattığı gerçeküstü atmosfer, sıra dışı karak-

terler ve ustaca kullandığı dil, bir anda kendimizi gizemli bir masalın içinde bulmamıza neden oluyor. Dinmeyen bir kış düşünün. İnsanlar diğer mevsimleri çoktan unutmuş. Bütün yetişkinler gün boyu yorganların altında. Kapı önlerine sadece çocuklar çıkıyor ama bu durumdan sıkılan kahramanımız Riki'nin dediği gibi, "İnsan kendini aptal gibi hissetmeden

kaç tane kardan adam yapabilir ki?" Riki, kış mevsiminin sona ermesi için, kışı bulup onunla ciddi bir konuşma yapmaya karar veriyor ve dünyanın en soğuk yerine gidiyor. Burada karşısına tuhaf bir canlı çıkıyor: Soğuktan Korkmayan Tek Kuş. Bu kuş ona yardım mı edecek, köstek mi olacak dersiniz? İşte burada müthiş bir oyun başlıyor. Tam çocuklara ve oyun oynama yetisini kaybetmemiş yetişkinlere layık bir oyun bu. Gizemli bir otel, kayıp bir mevsim, kararlı bir çocuk ve kurnaz bir kuş. Bu müthiş masalın keşfini ve keyfini yine çocuklara emanet edelim. Keyif demişken, bu keyfin yaratıcılarından biri de, kitabı Almanca aslından Türkçeleştiren Mine Kazmaoğlu. Karakterlere karakterini veren üslubu yeniden yaratmakta o kadar başarılı ki, kitabı okuduktan sonra, "Saçma!" diye söylenen birini duyduğunuzda dönüp "Kuş mu geldi," diye düşünerek bakmanız mümkün.

Çocukları koruma kısvesi altında, okuma özgürlüğünün ve dolayısıyla diğer özgürlüklerin engellenmeye çalışıldığı bugünlerde, Drvenkar'ın, özgürlüklerini ne yönde kullanacaklarını sorgulayan, hayatı dönüştürme gücünü kendinde bulan ve yaşama sınırsız tutunma cesaretini gösteren çocuk kahramanları herkese ilaç olacak nitelikte. Daniel Pennac'ın okurların manifestosu haline gelen "okur hakları"ndan kimsenin mahrum kalmadığı günlerde, "istediğimizi okuma hakkımızı, istediğimiz yerde okuma hakkımızı, okumama hakkımızı, sayfa atlama hakkımızı, kitabı bitirmeme hakkımızı, kitabı yeniden okuma hakkımızı" yerde ve gökte, tüm mevsimlerde kullanabilmek dileğiyle. ■

Yerde Ağır Gökte Hafif/ Zoran Drvenkar/ Çeviren: Suzan Geridönmez/ Günışığı Kitaplığı/ 90 s.